TAPAHTUMATEOLLISUUS ry.

30.11.2021 / KORJATTU

Viite: HE 226/2021

Tapahtumateollisuus ry:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Tapahtumateollisuus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle.

- Tapahtumateollisuus korostaa, että ensisijaisena pyrkimyksenä tulee olla päästä eroon kaikista rajoituksista. Niitä tulee asettaa vain jos ne ovat välttämättömiä vakavien koronavirustautitapausten aiheuttaman liiallisen sairaalakuormituksen vähentämiseksi.
- Yleisötilaisuuksiin ja tapahtumaelinkeinon harjoittamiseen kohdistuvien rajoitusten tulee olla oikeudenmukaisia ja yhdenvertaisia muiden toimialojen kanssa. Rajoituksista aiheutuvat taloudelliset menetykset tulee kompensoida niistä kärsiville elinkeinonharjoittajille yhdenvertaisesti. Toimivien tukimekanismien tulee myös olla valmiina käyttöönotettavaksi, jotta kompensoinnit pystytään toteuttamaan viiveettä.

Tapahtumateollisuuden tilannekuva

Tapahtumateollisuuden toimiala on juuri päässyt aloittamaan palautumisen puolitoista vuotta yhtäjaksoisesti jatkuneiden voimakkaiden julkisoikeudellisten rajoitusten päätyttyä ja koronapassin käyttöönoton myötä. Tapahtumaelinkeino voidaan pysäyttää hetkessä, mutta tapahtumien käynnistäminen ja yleisöjen luottamuksen saavuttaminen tapahtuvat aina viiveellä. Pitkään jatkuneiden elinkeinotoiminnan rajoitusten ja toimialalle huonosti kohdistuneiden taloudellisten tukien vuoksi tapahtumateollisuuden yritykset ovat vaikeassa taloudellisessa tilanteessa.

Alalta on myös poistunut paljon osaavaa työvoimaa ja yritykset kärsivät jatkuvasti pahenevasta työvoimapulasta. Yleisöjen luottamus on vielä monin paikoin heikkoa ja epidemian jatkuminen ylläpitää epävarmuutta edelleen. Tapahtumateollisuus ry:n syyskuun lopulla toteuttamassa jäsenkyselyssä puolet vastanneita yrityksistä ennakoi, että työvoimapula ja rahoitusongelmat tulevat vaikeuttamaan liiketoiminnan käynnistämistä.

Koronapassi on oleellinen työkalu, jolla on sekä toimialan että sen erilaisten yleisöjen keskuudessa laaja kannatus. Koronapassin myötävaikutuksella tapahtumien kysyntä on palautumassa vauhdilla suuremmissa kaupungeissa, maakunnat seuraavat perässä viiveellä. Tilannekuvassa on siis selkeästi positiivisia merkkejä, mutta vahva epävarmuus jatkuu edelleen.

Tapahtumateollisuuden yritykset ja työntekijät ovat koronaepidemian aikana uhrautuneet muun yhteiskunnan puolesta. Toimiala haluaa nyt palata takaisin sille vahvan kasvun uralle, jolla se oli ennen koronaa ja tuottaa Suomeen työtä, verotuloja sekä monipuolista hyvinvointia. Toimialan elpyminen edellyttää hallinnolta ja päättäjiltä ammattimaisen tapahtumaelinkeinon tunnustamista, yhdenvertaisen kohtelun takaamista sekä toimintaympäristön ennustettavuutta ja vakautta.

Tartuntatautilain määräaikaisten pykälien jatkaminen - tapahtumatilojen ja yleisötilaisuuksien sisällyttäminen pykälään 58 g §

Tartuntatautilain määräaikaisia pykäliä aikanaan säädettäessä erilaiset yleisötilaisuudet olivat lain luonnosvaiheessa (VN/15739/2020) alkusyksystä 2020 lain 58 g § pykälän piirissä, siis sisällytettynä pykälän perusteella suljettavien tilojen ja tilaisuuksien listaan. Hallituksen esityksessä loppuvuodesta 2020 yleisötilaisuudet oli poistettu kyseisestä pykälän soveltamisen piiristä.

Yleisötilaisuuksien rajoittaminen on koronaepidemian aikana toteutettu tartuntatautilaissa toistaiseksi voimassa olevan 58 § pykälän mukaisin viranomaispäätöksin. Kyseistä pykälää aikanaan säädettäessä eduskunta ei ole tunnistanut ammattimaista tapahtumaelinkeinoa ja yleisötilaisuuksien järjestämiseen liittyvää toimialaa.

Yleisötilaisuuksien järjestämiselle voidaan siis pykälän 58 § kautta määrätä voimakkaita rajoituksia ja jopa täyskieltoja, ilman että näistä seuraa velvoitetta kompensoida taloudellisia menetyksiä. Pykälän 58 § mukaisille viranomaispäätöksille ei myöskään ole määritetty minkäänlaisia kriteerejä, joihin kieltopäätös pitää perustaa, toisin kuin muun elinkeinotoiminnan asiakastilojen sulkemisen mahdollistavassa pykälässä 58 g §. Yleisötilaisuudet kieltävän viranomaispäätöksen voi tehdä kuukaudeksi kerrallaan, kun pykälän 58 g § mukaiset sulkemispäätökset voidaan tehdä maksimissaan kahdeksi viikoksi.

Perustuslaki takaa elinkeinovapauden ja yhdenvertaisen kohtelun. Perustuslakivaliokunta on korona-ajan lainsäädäntöä käsitellessään useaan otteeseen edellyttänyt viranomaisrajoituksista aiheutuvien taloudellisten menetysten

korvaamista elinkeinonharjoittajille.

Tapahtumateollisuus edellyttää, että yleisötilaisuudet ja tapahtumatilat lisätään pykälään 58 g § siten, kuin ne olivat kirjattuna lain 9.9.2020 päivätyssä, lausuntokierrokselle toimitetussa luonnoksessa. Tämä on edellytys sille, että myös tapahtumaelinkeino on yhdenvertaisesti tartuntatautilain perusteella tehdyistä viranomaispäätöksistä aiheutuvien sulkemiskorvausten piirissä.

Luonnos pykäläksi 58 g § / 9.9.2020 (VN/15739/2020):

Pykälän 1 momentissa säädetty määräys voi koskea elinkeinotoiminnassa käytettäviä asiakkaille tarkoitettuja

1) sisätiloja, joissa jatkuvaluonteisessa toiminnassa tavanomaisesti oleskelee yli [10] henkilöä samanaikaisesti;

2) sisätiloissa järjestettäviä yksittäisiä tapahtumia, joihin on tarkoitus osallistua yli [10] henkilöä samanaikaisesti;

3) jatkuvaluonteisessa toiminnassa sellaisia rajattuja ulkotiloja, joissa tavanomaisesti oleskelee yli [50] henkilöä samanaikaisesti; sekä

4) rajatuissa ulkotiloissa järjestettäviä yksittäisiä tapahtumia, joihin on tarkoitus osallistua yli [50] henkilöä samanaikaisesti.

Lakiluonnoksen 9.9.2020 (VN/15739/2020) liite 7 määrittelee lisäksi seuraavasti:

Määräys voidaan kohdistaa seuraaviin toimialoihin ja tiloihin, jos niissä asiakkaat tai osallistujat tyypillisesti sijoittuvat tavalla, joka tiedossa olevan tutkimustiedon perusteella muodostaa erityisen riskin ilmateitse, pisara- ja kosketustartuntana tarttuvan yleisvaarallisen tartuntataudin leviämiselle (lähikontakti):

Liikuntaan tai urheiluun sekä niiden seuraamiseen käytettävät tilat

Uimahallit, maauimalat kylpylät ja saunat

Huvi- ja teemapuistot sekä nähtävyydet

Festivaalit ja markkinat

Konserttisalit ja muut elävän musiikin esittämiseen käytettävät tilat

Teatterit ja muut esittävien taiteiden esittämiseen käytettävät tilat

Elokuvateatterit ja muut elokuvien ja muiden vastaavien audiovisuaalisten

teosten esittämiseen käytettävät tilat

Kongressi- ja messukeskukset sekä kongressien, messujen ja muiden vastaavien tapahtumien järjestämiseen käytettävät tilat

Lisäksi Tapahtumateollisuus edellyttää, että työ tartuntatautilain pykälän 58 § muuttamiseksi käynnistetään välittömästi. Ammattimainen tapahtumaelinkeino tulee tunnistan kokonaisuudessaan ja huomioida yhdenvertaisesti. Kaikista tartuntatautilain perusteella asetetuista ja tapahtumaelinkeinon harjoittamista voimakkaasti rajoittavista tai estävistä viranomaismääräyksistä tulee seurata kohtuullinen kompensaatio.

Muut huomiot lakiluonnoksesta

Keskitymme lausumaan lakiluonnoksessa jatkettavaksi ehdotetusta EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallista käyttöä koskevasta sääntelystä.

Koronatodistuksen käytön voimassaolo ja tapahtumajärjestämisen vaatima pitkä suunnittelujänne

Luonnoksessa esitetty aikaikkuna koronatodistuksen käytölle kesäkuun 2022 loppuun saakka parantaa alan toimintaedellytyksiä nykytilanteeseen nähden. Samaan aikaan keskelle kesän tapahtumasesonkia päättyvä koronatodistuksen käyttömahdollisuus jättää loppukesän tapahtumat epävarmaan ja epätasa-arvoiseen asemaan. Kesän tapahtumia suunnitellaan ja myydään parhaillaan - koronatodistuksen käyttömahdollisuudella on jo kuluneen kuukauden aikana olevan selkeä positiivinen vaikutus asiakkaiden ostokäyttäytymiseen.

Tapahtumateollisuus esittää, että koronatodistuksen käyttöä jatketaan 31.12.2022 saakka.

Koronapassi ja kuluttajansuoja pääsylippujen palauttamista koskien

Tulevaisuudessa on toteutumassa useita tapahtumia, joiden suunnittelu on aloitettu ja joihin on myyty lippuja ennen koronapassilainsäädännön voimaan astumista tai jopa jo ennen koronapandemian alkua. Lipunostoehtoihin ei tällöin ole voitu sisällyttää mahdollisuutta koronapassin käyttöön. Nykyisellään kuluttajalla on näissä tapauksissa

kuluttajansuojaan perustuva oikeus vaatia lipunhinnan palautusta. Tämä aiheuttaa lakien välisen ristiriidan ja rajoituksista aiheutuvia taloudellisia menetyksiä tapahtumaelinkeinonharjoittajille.

Tapahtumateollisuus esittää, että lainsäätäjä korjaa lakien välisen ristiriidan siten, että kuluttajansuoja ei koske koronapassiin liittyviä lippupalautuksia riippumatta siitä, milloin pääsylippu on ostettu. Toissijainen vaihtoehto on, että lainsäätäjä korvaa kuluttajansuojan nimissä toteutuneista ja koronapassin käytöstä aiheutuneista pääsylippupalautuksista aiheutuvat taloudelliset tappiot tapahtumajärjestäjille täysmääräisesti.

Koronatodistuksen lukijasovelluksen yhteensopivuus pääsylipunlukijalaitteiden kanssa

Koronatodistuksen lukijasovelluksen on nyt käytännössä todettu olevan hidas. THL:n julkaisemaa lukijasovellusta käyttämällä koronatodistuksen luenta kestää 5-20 sekuntia, kun pääsylipun luentaan erityisesti kehitettyjä laitetta käyttämällä todistus olisi mahdollista lukea 1-2 sekunnissa. Tämä ero on todella merkittävä ja nykyisen lukijasovelluksen käyttö aiheuttaa jo melko pienissäkin tapahtumissa asiakkaille kohtuuttoman pitkiä jonotusaikoja. Suurtapahtumissa koronapassin käyttö THL:n lukijasovellusta käyttämällä tulee ruuhkauttamaan asiakkaiden sisäänoton totaalisesti ja aiheuttamaan jopa tuntien jonotusajat. Vaihtoehtoisesti tapahtumajärjestäjän tulisi järjestää koronatodistusten luentaan vähintään viisinkertainen määrä henkilöstöä ja kalustoa, mikä ei ole taloudellisesti mahdollista.

Koronatodistuksen luentaan on jo valmiina useita sovelluksia, jotka ovat yhteensopivia lipunlukijalaitteiston kanssa. Ne täyttävät tietoturvan ja muiden ominaisuuksiensa osalta samat vaatimukset kuin THL:n lukijasovellus. Prosessi hyväksyttävien sovellusten laajentamiseksi on ollut käynnissä THL:n ja Traficomin välillä jo lokakuun alusta, mutta se etenee liian hitaasti.

Lukijasovellusten hyväksynnän laajentaminen tulee priorisoida ja varmistaa välittömästi.

EU:n ulkopuolisten koronatodistusten hyväksyntä ja merkitys tapahtumateollisuuden toiminnalle sekä yhteiskunnalle laajemmin

Koronatodistuksen käyttö tulee laajentaa myös muiden kuin EU:n hyväksymien koronatodistusten piiriin ja myös Suomessa tilapäisesti oleskelevien henkilöiden osalta. Suomeen saapuu paljon kansainvälisiä tapahtumavieraita. Tapahtumilla on merkittävä asema kansainvälisen kaupan, kansainvälisten yhteiskuntasuhteiden sekä kansainvälisen kulttuurin ja urheilun edistämisessä. EU:n lisäksi Suomen kannalta merkittäviä markkina-alueita ovat Aasia, Iso Britannia, Venäjä ja Pohjois-Amerikka ja näiltä alueilta saapuvien tapahtumavieraiden sujuva ja koronatodistuksen kautta

laillinen pääsy tapahtumiin on sisällytettävä koronatodistuksen käyttöön.

Lakiin tulisi lisätä mahdollisuus, jolla EU:n ulkopuolisella koronatodistuksella maahan saapuva henkilö voi rajatarkastuksen yhteydessä saada käyttöönsä todistuksen, joka toimii myös maan sisäisenä koronatodistuksena ja mahdollistaa niiden palveluiden käytön, joihin edellytetään koronatodistuksen esittämistä.

Työntekijöiden koronatodistus ja lainsäädännön kehittämistarpeet

Tapahtumateollisuus nostaa edelleen esille tarpeen selvittää viipymättä myös työntekijöiden koronatodistuksen edellyttämisen mahdollistavaa lainsäädäntöä. Työnantajalla ei ole nykyisellään mahdollisuutta vaatia koronatodistusta työntekijöiltä. Tapahtuma-ala on työvoimavaltainen ala, jossa työskennellään jatkuvasti läheisessä kontaktissa asiakkaiden ja kollegoiden kanssa. Toimiala kärsii työvoimapulasta, jonka ennakoidaan pahenevan entisestään. Tapahtumajärjestäjät haluavat taata kaikkien asiakkaiden ja työntekijöiden turvallisuuden. Työnantajilla tulisi siksi olla mahdollisuus edellyttää koronatodistusta myös työntekijöiltä, koska ihmisten kohtaamiseen perustuvassa liiketoiminnassa ja työvoimapulan keskellä heille ei ole mahdollista osoittaa muita työtehtäviä.

Lisäksi mahdollisen korona-altistuksen aiheuttama liiketoiminnan keskeytymisriski on tapahtumateollisuuden kaltaisella toimialalla korkea. Kansainvälisten tapahtumien osalta se voisi pahimmillaan tarkoittaa jopa tapahtumakiertueiden keskeytymistä, kymmenien tai satojen miljoonien tappioita sekä tuhansien ihmisten työmahdollisuuksien menetyksiä.

Hallitus on kertonut valmistelevansa esitystä, jolla koronapassi muutettaisiin itsenäiseksi rajoitustoimeksi jonka käyttöönotosta määräisi viranomainen. Tapahtumateollisuus tukee tätä toimintamallia. Koronapassin rinnalla ei tällöin tule olla muita vaihtoehtoisia rajoituksia. Tällöin myös koronapassin vapaaehtoinen käyttö tulee harkita uudelleen.

www.tapahtumateollisuus.fi

Lisätietoja:

Maria Sahlstedt p. 040 147 0693 / maria.sahlstedt@tapahtumateollisuus.fi
Johtaja / Vaikuttaminen, Tapahtumateollisuus ry

Kati Kuusisto p. 044 338 0005 / kati.kuusisto@tapahtumateollisuus.fi
Johtaja / Edunvalvonta, Tapahtumateollisuus ry

Pekka Timonen p. 050 337 4386 / pekka.timonen@lahti.fi
Hallituksen puheenjohtaja, Tapahtumateollisuus ry

Kalle Marttinen p. 040 823 5273 / kalle.marttinen@tapahtumateollisuus.fi
Hallituksen varapuheenjohtaja, Tapahtumateollisuus ry